

Пустоваров А. І.

заступник міського голови з питань діяльності виконавчих органів
Запорізької міської ради

Pustovarov Anatolii

Executive Committee Ukraine of Zaporizhzhia City Council

ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

У статті надано визначення поняттю «механізм цифрової трансформації управління розвитком національної економіки» та виокремлено основні його елементи. Проаналізовано основні завдання й повноваження державних органів, що регулюють процес цифрової трансформації. Надано оцінку відповідності напрямів цифрової трансформації сутності та змісту процесу запровадження цифрових технологій у підприємницькі бізнес-процеси, процеси публічного адміністрування та повсякденне життя громадян, задекларованих у «Національній стратегії економічного розвитку 2030». Розглянуто правові, організаційні, економічні і психологічні методи державного регулювання процесу цифрової трансформації та деякі засоби їх реалізації. Визначено проблеми і недоліки функціонування механізму цифрової трансформації управління розвитком національної економіки, запропоновано заходи щодо їх усунення та окреслено очікувані результати від їх реалізації.

Ключові слова: цифрова трансформація, механізм державного регулювання, методи і засоби регулювання, державні органи, національна стратегія розвитку, національний проект, цифрові технології, цифрова грамотність.

Постановка проблеми. Управління розвитком національної економіки є функцією держави, тобто механізм цифрової трансформації управління розвитком національної економіки є перетворенням механізму державного управління економікою з метою поширення застосування цифрових технологій у сфері соціально-економічного розвитку суспільства. У Енциклопедії державного управління поняття «механізм державного управління» визначено як «способи розв'язання суперечностей явища чи процесу в державному управлінні, послідовна реалізація дій, які базуються на основоположних принципах, цільовій орієнтації, функціональній діяльності з використанням відповідних форм і методів управління» [3, с. 375]. Механізмом цифрової трансформації управління розвитком національної економіки ми розуміємо сукупність методів і засобів впливу системи державних органів на процеси запровадження цифрових технологій у бізнес-процеси суб'єктів господарювання, практику публічного адміністрування і повсякденне життя громадян, відповідно до чинної нормативно-правової бази та цілей сталого всеосяжного розвитку. Розуміння сутності конкретних завдань цифрової трансформації управління економікою потребує конкретизації та встановлення відповідних взаємозв'язків між складовими елементами зазначеного механізму.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемні питання ефективного застосування механізмів державного регулювання процесу цифрової трансформації національної економіки є предметом наукових пошуків великої кількості вітчизняних науковців, серед них: О. Власенко, В. Якобчук, Л. Симоненко, В. Щербак, О. Сенкевич, Д. Войт, Г. Разумей, М. Разумей, І. Лопушинський, П. Клімушин, Д. Спасібов, Ю. Орловська, О. Кахович, О. Квактун; О. Скорик, Н. Рябоконт та ін. Однак, з огляду на провідну роль державної влади у процесі цифрової трансформації управління національної економіки, значної актуальності набуває розгляд сформованості окремих елементів механізму державного регулювання з позицій їх системності, виваженості та цілеспрямованості.

Постановка завдання. Метою статті є аналіз і оцінка елементів механізму державного регулювання процесу

цифрової трансформації управління національною економікою з метою розроблення пропозицій щодо усунення чинних проблем і недоліків.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відповідно до наданого вище визначення механізму цифрової трансформації управління розвитком національної економіки його основними елементами є система державних органів, до повноважень яких належать функції з регулювання процесів цифрової трансформації, державна політика у сфері цифровізації (цілі і заходи діяльності), методи регулювання, тобто способи досягнення певної мети, засоби (інструменти, важелі) регулювання – дії, технології, процедури (рис. 1).

Систему державних органів як ключового елемента механізму управління розвитком національної економіки складають законодавчі та виконавчі органи. Єдиним державним органом законодавчої влади в Україні є Верховна Рада. 29 серпня 2019 року було створено Комітет Верховної Ради України з питань цифрової трансформації, основними завданнями якого є законопроектна робота, підготовка і попередній розгляд питань, а також виконання контрольних функцій щодо цифровізації суспільства в Україні.

До органів виконавчої влади у сфері цифрової трансформації національної економіки належать: Кабінет Міністрів України (КМУ), Міністерство цифрової трансформації України (Мінцифри), Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України (Мінекономіки), Міністерство розвитку громад та територій України (Мінрегіон), Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації (НКРЗІ). Отже, систему державних органів, що регулюють процес цифрової трансформації управління національною економікою можна вважати сформованою та збалансованою з огляду на розподіл основних функцій і завдань, а саме: законодавче забезпечення процесу – Комітет Верховної Ради України з питань цифрової трансформації, загальна координація і контроль дій – Кабінет Міністрів України, формування та реалізація державної політики у сферах цифровізації – Міністерство цифро-

Рис. 1. Основні елементи механізму цифрової трансформації управління розвитком національної економіки

Джерело: складено автором

вої трансформації України, формування та реалізація державної політики у сфері інтелектуальної власності, інвестиційної, інноваційної політики, політики технічного регулювання, стандартизації, створення і функціонування індустріальних парків – Мінекономіки, реалізація цифрової трансформації у сферах регіонального розвитку – Мінрегіон, дозвільна діяльність, державний нагляд (контроль) – НКРЗІ, криптографічний та технічний захист інформації, кіберзахист – Держспецзв’язку. Одним з недоліків такої системи може бути дублювання функцій зазначених Міністерств, усунення якого належить до повноважень Кабінету Міністрів України.

Відправною точкою забезпечення ефективного функціонування механізму цифрової трансформації управління національною економікою є розроблення відповідної Національної стратегії. Протягом останніх декількох років представники IT-спільноти України акцентували увагу на відсутності стратегічного документу, що повинен визначити пріоритетні напрями розвитку IT-сектору національної економіки та основні завдання цифрової трансформації соціально-економічного життя. Відповідно до проекту Національної економічної стратегії на період до 2030 року, одним з напрямів якої є «Цифрова економіка».

Стратегічним курсом цифрової економіки визначено такі стратегічні цілі та шляхи їх досягнення:

1. Акселерація економічної діяльності (розширення покриття мобільним та фіксованим Інтернетом, повна комп’ютеризація об’єктів соціальної інфраструктури, удосконалення системи хмарних послуг, повна цифровізація даних реєстрів та підвищення їх інтероперабельності, запровадження та розвиток сервісів електронної ідентифікації, забезпечення кібербезпеки, удосконалення сфери електронних платежів).

2. Трансформація ресурсних секторів економіки у високопродуктивні, інтелектуальні та конкурентоспроможні (удосконалення інфраструктури та розвиток Індустрії 4.0, цифрова трансформація ключових виробництв, стимулювання безготівкових розрахунків, стимулювання розвитку електронної комерції, стимулювання бізнесу до співпраці у цифрових форматах).

3. Трансформація сфер життя в ефективні, сучасні та комфортні (цифрова трансформація системи освіти, удосконалення електронної системи охорони здоров’я, збільшення кількості та покращення якості он-лайн соціальних послуг).

4. Створення нових можливостей для реалізації людського капіталу, розвитку інноваційних, креативних та «цифрових» індустрій і бізнесу (розвиток цифрових навичок громадян та професійних цифрових навичок, розширення переліку цифрових професій, синхронізація державних даних на всіх рівнях, забезпечення прозорості місцевих та державних бюджетів, удосконалення процесу збору статистичної інформації, підвищення якості державних електронних сервісів, удосконалення інструментів е-демократії, гармонізація сервісів електронної ідентифікації, інтенсифікація міжнародного обміну інформацією, гармонізація цифрового законодавства, інтеграція у міжнародну цифрову інфраструктуру, імплементація цифрових прав).

Слід зазначити, що у серпні 2020 року КМУ затвердив «Державну стратегію регіонального розвитку на 2021–2027 роки», розроблену Мінрегіоном за участю Мінцифри, яка передбачала реалізацію завдань цифрового перетворення сектору надання публічних послуг населенню, поточної діяльності центральних і місцевих органів державної влади, забезпечення доступу до високошвидкісного Інтернету, розбудову цифрової інфраструктури транспортних коридорів (автодоріг, аеропортів, залізничних доріг і вокзалів тощо) та підтримку створення IT-кластерів [1]. Отже, запропоновані цим документом напрями стратегічного розвитку не охоплювали усі цілі розбудови цифрової економіки, що було усунуто розробниками «Національної економічної стратегії 2030». Також слід зазначити, що наразі у стратегічному курсі регіонального розвитку відсутнє дублювання цілей цифрової трансформації.

Серед методів регулювання нами виокремлено правові, організаційні, економічні та психологічні методи (див. рис. 1). Методи правового регулювання дозволяють перевести суспільних відносин у правовідносини.

При цьому законотворення визначає коло суб'єктів правовідносин, встановлює їхній правовий статус (права та обов'язки, гарантії), визнає підстави виникнення прав та обов'язків, а також ступінь їх конкретності, встановлює процедури здійснення прав та обов'язків, визначає санкції за порушення встановлених правил. Методи правового регулювання базуються на законодавчо-правових та нормативно-правових засобах. Розробка й прийняття (видання) законодавчих актів і нормативних документів створює загальні правові норми для здійснення цифрових перетворень та юридичні критерії відповідальності суб'єктів господарювання за їх порушення.

Законодавчу базу процесу цифровізації національної економіки наразі складають шістнадцять законів, п'ятнадцять законопроектів, п'ять міжнародних документів (конвенції, декларації, директиви) [3], постанови Верховної Ради та Кабінету Міністрів, розпорядження й накази Міністерств. Виконання оперативних завдань «Національної економічної стратегії 2030» передбачає прийняття низки законів та підзаконних нормативно-правових актів як у сфері цифрової економіки, так у інших сферах, ефективне функціонування яких потребує застосування цифрових технологій. Таким чином, чисельність документів нормативної бази суттєво зростає, що може привести до запровадження суперечливих положень, плутанини у термінології, ускладнення застосування норм права.

Організаційні методи державного регулювання передбачають використання різноманітних за своєю природою адміністративних та організаційних засобів впливу на процес цифрової трансформації, до яких належать: стандарти, дозволи, сертифікати, заборони, обмеження, нормативи, правила, квоти, ліцензії, державні програми і проекти.

З метою підвищення ефективності діяльності інституціональної структури необхідно:

- упорядкувати управлінську структуру по горизонталі та по вертикалі;
- закріпити за кожним з суб'єктів регулювання чіткі межі повноважень та коло об'єктів регулювання;
- визначити порядок взаємодії суб'єктів регулювання в процесі реалізації їх повноважень з метою усунення дублювання та встановлення чіткої відповідальності.

Одним з найбільш впливових інструментів організаційного механізму регулювання, що стимулює розвиток запровадження цифрових технологій у господарську діяльність суб'єктів національної економіки, вважаємо розроблення і реалізацію національних програм та проектів.

Наразі на офіційному сайті Мінцифри наведено інформацію про 94 проекти, реалізація яких започаткована у сферах оборони, освіти і науки, юстиції, цифрової трансформації, захисту довкілля, державного майна, кіберзахисту, статистики, антимонопольної діяльності, сільського господарства, молоді і спорту, внутрішніх справ, закордонних справ, культури і інформаційної політики, соціальної політики, фінансів, соціального захисту ветеранів, інфраструктури, економіки і торгівлі, охорони здоров'я, розвитку громад і територій, реінтеграції, енергетики. Найбільшу кількість під проектів розроблено у сферах захисту довкілля (47 підпроектів), фінансів (36 підпроектів), освіти і науки (23 підпроекти). Слід зазначити, що проекти з цифрової трансформації бізнес-процесів, запровадження технологій «Індустрія 4.0», розбудови, підтримки і розвитку ІТ-кластерів і технологічних парків на сайті відсутні [5].

Отже, можна узагальнити, що реалізація проектів, зазначених у плані дій Мінцифри на 2021–2023 роки

потребуватиме суттєвих людських ресурсів. Оскільки більшість проектів заплановано фінансувати з бюджету, то можна очікувати, що головним їх виконавцем буде Мінцифра та профільні Міністерства. Зважаючи на переважні напрями активності Мінцифри за останні роки, можна стверджувати, що достатньої кількості фахівців відповідного профілю і рівня освіти недостатньо. Тому необхідно залучати до реалізації проектів стейкхолдерів, фахівців ІТ-спільноти, комерційні та громадські організації.

Економічні методи стимулювання процесу цифрової трансформації можуть бути прямою або непрямой дією. Методи прямої дії передбачають: зменшення ставок оподаткування доходів підприємств; пільгове кредитування суб'єктів господарської діяльності; надання грантів для реалізації інноваційних проектів, створення або розвиток бізнес-інкубаторів, бізнес-акселераторів, індустріальних парків, інноваційних кластерів, технологічних платформ тощо; державно-приватне партнерство.

Методи непрямой дії передбачають: пошук потенційних інвесторів; забезпечення доступу суб'єктів інноваційної діяльності до інформації, яка необхідна для створення та впровадження інновацій; залучення технічної допомоги; сприяння просуванню інноваційної продукції на внутрішній та зовнішній ринки; захист від недобросовісної конкуренції.

Найбільш обговорюваною темою з вересня 2020 року по кінець березня 2021 року була ініціатива Мінцифри щодо створення платформи «Дія.City» – віртуальної вільної економічної зони для розвитку української ІТ-індустрії. Серед основних новацій – особливий податковий режим та новий формат трудових відносин (гіг-контракт). За оцінками представників ІТ-спільноти відповідний законопроект («Про стимулювання цифрової економіки» № 4303) містив низку недоліків, що створювали певні ризики для подальшого функціонування галузевих підприємств, а саме: широкий повноваження нових регуляторних органів; незрозуміла процедура набуття і втрати статусу члена «Дія.City»; обмеження переліку видів діяльності, що може здійснювати резидент; заборона співпраці між компаніями та ФОПами; обов'язкові членські внески резидентів «Дія.City» як прихований податок [4].

Наступним економічним інструментом стимулювання сфери ІКТ в Україні є створення Фонду розвитку підприємництва (ФРП) з метою реалізації програми «Доступні кредити 5–7–9%». У межах цієї програми малий бізнес зможе отримати до 1,5 мільйона гривень кредиту для здійснення інвестицій в основний та оборотний капітал терміном на 5 років. За оцінками фахівців Kyiv School of Economics, джерело фінансування Фонду – надходження від дострокового погашення векселів гарантування вкладів фізичних осіб – є нестабільним, а значить його фінансування можливе лише за рахунок збільшення дефіциту державного бюджету. Отже, для забезпечення фінансування ФРП було порушено Бюджетний Кодекс. Також, з огляду на джерело фінансування, ресурсна база Фонду є обмеженою. Такий підхід до питань державної підтримки розвитку підприємництва експерти вважають безсистемним [5].

Державно-приватне партнерство (ДПП) передбачає довгострокове співробітництво між державою (державними органами та органами місцевого самоврядування) та приватними компаніями щодо фінансування, проектування, впровадження та управління публічними об'єктами і публічними послугами, які належать державі.

Наразі найбільш поширеною формою ДПП є концесія (понад 80% від загальної кількості договорів). Для сфери ІКТ доцільними можуть бути такі форми договорів як

договір оренди, договір про спільну діяльність та договір ВЕП (Відновлення – Експлуатація – Передача). Практичне застосування ДПП у сфері ІКТ фахівцями і науковцями наразі розглядається лише у сфері е-уряду. Однак, на наш погляд, такі проекти можуть бути застосовані під час розроблення і впровадження технологій «Індустрія 4.0» на виробничих підприємствах державної форми власності.

Таким чином, не зважаючи на певні позитивні зрушення у сфері економічного стимулювання процесу цифрової трансформації (зменшення податкового тягаря, створення Фондів фінансування інновацій), застосування державою інструментів активізації впровадження суб'єктами господарювання цифрових інновацій є фрагментарним та поверховим, що не сприяє створенню сприятливих інституційних умов для розбудови цифрової економіки в Україні.

Психологічні методи стимулювання процесу цифрової трансформації передбачають застосування таких інструментів: популяризація інноваційного потенціалу, формування у населення базових цифрових знань та формування навичок користування пристроями, механізмами і програмами, а також професійних навичок їх використання при здійсненні виробничих операцій, формування мотивації суспільства до використання цифрових технологій (забез-

печення доступності цифрових технологій, розвиток відповідної інфраструктури, введення в дію платформ цифровізації суспільного та економічного життя).

Певними напрацюваннями у даному напрямі є: організація міжнародних конференцій форумів; стимулювання більш активної участі України у міжнародних організаціях та програмах (ОЕСР, UNECE, ЄС («Горизонт–2020»), Платформа інноваційної політики Світового банку, ЄБРР, ЕІБ, UNIDO, ІТС); розвиток співпраці українських ЗВО з європейськими інституціями щодо трансферу та розвитку технологій; схвалення «Концепції розвитку цифрових компетентностей до 2025 року» та затвердження плану заходів з її реалізації; запровадження веб-порталів «Дія.Цифрова освіта», «Дія.Державні послуги онлайн» та мобільного додатку «Дія.Державні послуги онлайн». Однак, на наш погляд, зазначеній діяльності бракує системності, впорядкованості та цілеспрямованості.

Виявлені недоліки і проблеми функціонування механізму цифрової трансформації управління розвитком національної економіки та заходи щодо їх усунення узагальнено у табл. 1.

Заходами з усунення виявлених недоліків можуть бути: кодифікація чинних нормативно-правових актів,

Таблиця 1

Напрями й заходи вдосконалення державного регулювання процесу цифрової трансформації управління розвитком національної економіки

Методи та інструменти регулювання	Виявлені проблеми і недоліки	Заходи з усунення недоліків	Очікувані результати від реалізації заходів
Правові методи	Суперечливість правових норм, невизначеність у термінології, ускладнене орієнтування у нормах права у зв'язку з суттєвим зростанням їх чисельності	Кодифікація чинних нормативно-правових актів, що регулюють процес цифрової трансформації та сферу інтелектуальної власності	Створення сприятливого інституційного середовища для розвитку ІТ-підприємств та продукування винаходів
Організаційні методи, зокрема:			
система державних органів	Дублювання функцій Мінекономіки, Мінцифри, Мінрегіону щодо реалізації процесів цифрової трансформації, функцій Держспецзв'язку та НКРЗІ у розрізі розроблення Правил надання і отримання ТК-послуг та регулювання цін	Упорядкування управлінської структури по горизонталі та по вертикалі; закріплення за кожним з суб'єктів регулювання чітких повноважень та кола об'єктів регулювання; визначення порядку взаємодії суб'єктів регулювання	Скорочення державних витрат, усунення суперечностей державного регулювання, створення сприятливих умов функціонування і розвитку суб'єктів господарювання
розроблення і реалізація національних програм та проектів	Брак досвідчених фахівців відповідної кваліфікації для реалізації розроблених проектів	Залучення до реалізації проектів стейкхолдерів, фахівців ІТ-спільноти, комерційних та громадських організацій	Підвищення якості виконання проектів, широке освітлення результатів їхньої реалізації
Економічні методи	Суперечливі оцінки доцільності податкових змін у межах реалізації проекту «Дія.City»	Залучення стейкхолдерів до процесу розроблення податкових новацій на початкових його етапах	Створення сприятливого клімату для розвитку ІТ-індустрії
	Безсистемний підхід до вдосконалення процесів кредитування бізнесу та надання грантової допомоги	Усунення бар'єрів доступу до інвестиційних коштів, венчурне фінансування, стандартизація процесів оцінювання інвестиційних проектів	Створення надійних джерел фінансування, нормативне урегулювання оцінювання інвестиційних проектів
	Обмежене застосування ДПП у сфері ІКТ, недосконалість законодавства про ДПП	Використання ДПП у проектах цифровізації державних промислових підприємств	Мотивація власників приватних підприємств до цифровізації бізнесу
Психологічні методи	Незадовільний рівень системності, впорядкованості та цілеспрямованості популяризаційної діяльності держави	Бюджетне фінансування діяльності організаторів популяризаційних заходів, перегляд моделей функціонування культурних і освітніх закладів	Підготовка громадян з дитячого віку до «цифрової» соціалізації та культури, стимулювання популяризаційної діяльності

Джерело: складено автором

що регулюють процес цифрової трансформації та сферу інтелектуальної власності; упорядкування управлінської структури по горизонталі та по вертикалі, закріплення за кожним з суб'єктів регулювання чітких повноважень та кола об'єктів регулювання; залучення до реалізації національних проектів стейкхолдерів, фахівців ІТ-спільноти, комерційних та громадських організацій; залучення стейкхолдерів до процесу розроблення податкових новацій на початкових його етапах; усунення бар'єрів доступу до інвестиційних коштів, венчурне фінансування, стандартизація процесів оцінювання інвестиційних проектів; використання ДПП у проектах цифровізації державних промислових підприємств; бюджетне фінансування діяльності організаторів популяризаційних заходів, перегляд моделей функціонування культурних і освітніх закладів.

Серед очікуваних результатів реалізації запропонованих заходів можна зазначити: створення сприятливого інституційного середовища для розвитку ІТ-підприємств та продукування винаходів; усунення суперечностей державного регулювання; створення сприятливих умов функціонування і розвитку суб'єктів господарювання; підвищення якості виконання національних проектів, широке освітлення результатів їхньої реалізації; створення сприятливого економічного клімату для розвитку ІТ-індустрії; створення надійних джерел фінансування, нормативне урегулювання оцінювання інвестиційних проектів; мотивація власників приватних підприємств до цифровізації бізнесу; підготовка громадян з дитячого віку до «цифрової» соціалізації та культури, стимулювання популяризаційної діяльності.

Висновки. Проведене дослідження показало, що в Україні наявна сформована система державних органів, що регулюють процес цифрової трансформації управління національною економікою, Національна стратегія з цифрової трансформації, розроблено правові, організаційні, економічні та психологічні методи регулювання процесу цифрової трансформації. Однак, наразі існують також і певні недоліки цієї діяльності, серед яких: громіздке і суперечливе законодавство у сфері ІКТ та інтелектуальної власності, дублювання функцій державних органів, недостатнє забезпечення реалізації національних проектів фахівцями відповідної кваліфікації, недосконалі технології запровадження податкових змін, фрагментарне вирішення питань кредитування бізнесу та надання грантів, обмеженість напрямів застосування державно-приватного партнерства у галузі ІКТ, незадовільний рівень системності, впорядкованості та цілеспрямованості популяризаційної діяльності держави. Запропоновані заходи з усунення зазначених недоліків дозволять: створити сприятливе інституційний та економічний клімат для розвитку ІТ-підприємств та продукування винаходів, усунути суперечності державного регулювання, підвищити якість виконання національних проектів, створити надійні джерела фінансування інновацій, підвищити мотивацію власників приватних підприємств до цифровізації бізнесу, забезпечити підготовку громадян до «цифрової» соціалізації та культури з дитячого віку.

Перспективами подальших пошуків у зазначеному напрямі може бути розроблення національної моделі цифрової економіки з визначенням ролей і функцій держави, бізнесу і населення.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки : Постанова Кабінет Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-p#top>.
2. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки : Постанова Кабінет Міністрів України від 3 березня № 179 2021 р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-nacionalnoyi-eko-a179>.
3. Енциклопедія державного управління: у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; наук.-ред. колегія: Ю.В. Ковбасюк (голова) та ін. Київ: НАДУ, 2011. Т. 2: Методологія державного управління / Наук.-ред. колегія: Ю.П. Сурмін (співголова), П.І. Надолішній (співголова) та ін. 2011. 692 с. URL: http://academy.gov.ua/NMKD/library_nadu/Encycloped_yydanniy/0fda71bf-77c5-434a-a274-8cfa410b90e6.pdf.
4. Законотворча діяльність в Комітетах Верховної Ради України. Комітет з питань цифрової трансформації. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc6_current?id=&pid069=248.
5. IT по-українськи: чого очікувати від законодавчої ініціативи «Дія.City». URL: <https://mind.ua/publications/20221527-it-po-ukrayinski-chogo-ochikuvati-vid-zakonodavchoyi-iniciativi-diya-city>.
6. Проекти цифрової трансформації. URL: <https://plan2.dii.gov.ua/projects>.
7. Фонд розвитку підприємництва: кошти для малого бізнесу, збільшення дефіциту бюджету та порушення Бюджетного кодексу. URL: <https://kse.ua/ua/about-the-school/news/fond-rozvitku-pidpriyemnitstva-koshti-dlya-malogo-biznesu-zbilshennya-defitsitu-byudzhetu-ta-porushennya-byudzhetnogo-kodeksu>.

References:

1. The official site of Cabinet of Ministers of Ukraine (2020), Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of August 5, 2020 № 695 “On approval of the State Strategy for Regional Development for 2021–2027”. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-p#top>.
2. The official site of Cabinet of Ministers of Ukraine (2021), Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of March 3, 2021 № 179 “On approval of the National Economic Strategy for the period up to 2030”. Available at: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-nacionalnoyi-eko-a179>.
3. Kovbasyuk Yu. V. (2011) Entsyklopediia derzhavnogo upravlinnia [Encyclopedia of Public Administration]. Book. 2, Metodolohiia derzhavnogo upravlinnia [Methodology of public administration], [Online]. Available at: http://academy.gov.ua/NMKD/library_nadu/Encycloped_yydanniy/0fda71bf-77c5-434a-a274-8cfa410b90e6.pdf.
4. The official site of Committee on Digital Transformation (2020), 4. “Legislative activity in the Committees of the Verkhovna Rada of Ukraine”. Available at: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc6_current?id=&pid069=248.
5. IT in Ukrainian: what to expect from the legislative initiative “Action.City”. Available at: <https://mind.ua/publications/20221527-it-po-ukrayinski-chogo-ochikuvati-vid-zakonodavchoyi-iniciativi-diya-city>.
6. Digital transformation projects. Available at: <https://plan2.dii.gov.ua/projects>.
7. Entrepreneurship Development Fund: funds for small business, increasing the budget deficit and violating the Budget Code. Available at: <https://kse.ua/ua/about-the-school/news/fond-rozvitku-pidpriyemnitstva-koshti-dlya-malogo-biznesu-zbilshennya-defitsitu-byudzhetu-ta-porushennya-byudzhetnogo-kodeksu>.

ФОРМИРОВАНИЕ МЕХАНИЗМА ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ УПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЕМ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ

Аннотация. В статье дано определение понятию «механизм цифровой трансформации управления развитием национальной экономики» и выделены основные его элементы, среди которых: система государственных органов, в полномочия которых относятся функции по регулированию процессов цифровой трансформации, государственная политика в сфере цифровизации (цели и мероприятия деятельности), методы регулирования, то есть способы достижения определенной цели, средства (инструменты, рычаги) регулирования - действия, технологии, процедуры. Проанализированы основные задачи и полномочия государственных органов, регулирующих процесс цифровой трансформации. Дана оценка соответствия направлений цифровой трансформации сущности и содержания процесса внедрения цифровых технологий в предпринимательские бизнес-процессы, процессы публичного администрирования и повседневную жизнь граждан, задекларированных в «Национальной стратегии экономического развития 2030». Рассмотрены правовые, организационные, экономические и психологические методы государственного регулирования процесса цифровой трансформации и некоторые средства их реализации, среди которых: состав и численность законодательных актов, административные рычаги регулирования (разработка правил и регулирования тарифов), реалистичность выполнения плана действий по реализации разработанных национальных проектов цифровизации различных сфер социально-экономической жизни, целесообразность и системность экономического регулирования (изменения налогообложения, кредитования, предоставления грантов, реализацию проектов государственно-частного партнерства), психологические средства воздействия (популяризация инновационного потенциала, формирование у населения базовых цифровых знаний, формирование мотивации общества к использованию цифровых технологий). Определены проблемы и недостатки функционирования механизма цифровой трансформации управления развитием национальной экономики, предложены меры по их устранению и обозначены ожидаемые результаты от их реализации. Предложенные меры по устранению указанных недостатков позволят: создать благоприятное институциональный и экономический климат для развития ИТ-предприятий и выработки изобретений, устранить противоречия государственного регулирования, повысить качество выполнения национальных проектов, создать надежные источники финансирования инноваций, повысить мотивацию владельцев частных предприятий к цифровизации бизнеса, обеспечить подготовку граждан к «цифровой» социализации и культуры с детского возраста.

Ключевые слова: цифровая трансформация, механизм государственного регулирования, методы и средства регулирования, государственные органы, национальная стратегия развития, национальный проект, цифровые технологии, цифровая грамотность.

FORMATION OF THE MECHANISM OF DIGITAL TRANSFORMATION OF MANAGEMENT OF DEVELOPMENT OF NATIONAL ECONOMY

Summary. The article defines the concept of «mechanism of digital transformation management of the national economy» and highlights its main elements, including: the system of state bodies, whose powers include functions to regulate the processes of digital transformation, state policy in the field of digitalization (goals and measures), methods of regulation, i.e. ways to achieve a certain goal, means (tools, levers) of regulation - actions, technologies, procedures. The main tasks and powers of state bodies regulating the process of digital transformation are analyzed. An assessment of the compliance of the directions of digital transformation of the essence and content of the process of introduction of digital technologies in business processes, public administration processes and everyday life of citizens, declared in the «National Strategy for Economic Development 2030». Legal, organizational, economic and psychological methods of state regulation of the digital transformation process and some means of their implementation are considered, including: composition and number of legislative acts, administrative levers of regulation (development of rules and regulation of tariffs), realistic implementation of action plan for implementation of developed national projects. digitization of various spheres of socio-economic life, expediency and system of economic regulation (changes in taxation, lending, grants, application of public-private partnership projects), psychological means of influence (popularization of innovation potential, formation of basic digital knowledge, formation of society motivation to use digital technologies). The problems and shortcomings of the functioning of the mechanism of digital transformation of the management of the national economy are identified, measures to eliminate them are proposed and the expected results from their implementation are outlined. The offered measures to address these shortcomings will: create a favorable institutional and economic climate for the development of IT enterprises and production of inventions, eliminate inconsistencies in government regulation, improve the quality of national projects, create reliable sources of funding for innovation, increase the motivation of private owners to digitize business. preparing citizens for «digital» socialization and culture from childhood.

Key words: digital transformation, mechanism of state regulation, methods and means of regulation, state bodies, national development strategy, national project, digital technologies, digital literacy.